

Dr. Patai Klára, Dr. Pető Zoltán: Szenvedélybetegségek Egészségnevelő kézikönyv

A megelőzés fontosságát ma már mindenki belátja, sőt, az is közhelyszámba megy, hogy a prevenció olcsóbb, mint a kialakult betegség gyógyítása. Hatványozottan igaz mindez a szenvedélybetegségekre, hiszen a költséges, hosszú időt igénybevevő kezelés nem is hozza meg mindig a kívánt eredményt. A pozitív amerikai, nyugat-európai és skandináv mintákból kiindulva nálunk is történni kezd valami a hatékony egészségnevelés területén: példa erre ez a drog- és alkoholfogyasztás témakörével foglalkozó egészségnevelő kézikönyv. Pedagógusok, védőnők, egészségnevelők és szülők számára készült, azzal a szándékkal, hogy a témakör legalapvetőbb fogalmaival, statisztikai adatokkal és egyéb információkkal lássák el az érdeklődőket. A könyvecske nem csak a könnyebb tájékozódást segíti (narkós szleng szótár is szerepel benne), hanem igyekszik érvekkel és tényekkel alátámasztani az egészségnevelő munkát. A pontos és szakszerű, tájékoztatás még idejében felismerhetővé teszi a csapdákat a tanulók számára. Jó, ha már az iskolában hallanak róla, hogy a nők körében milyen gyakori a gyógyszerfüggőség és a gyógyszeres alkoholizálás, és tisztában vannak a különböző drogtípusokkal és veszélyességi fokukkal. A kézikönyv készítői valószínűleg nem akartak túllépni az információközlés feladatán, ezért a pedagógus további tájékozódására van szükség ahhoz, hogy ezeket a tényeket a diákokkal fel is dolgozhassa. Mivel kifejezetten ilyen szakirodalom még nem áll rendelkezésre, nagyon jól használható a témák továbbgondolásánál a fejezetek után álló jegyzetapparátus. A tanár egyéni leleményén és rátermettségén múlik, hogy a rendelkezésre álló anyagot elrettentésre (vagy annak kísérletére) használja fel, vagy képes arra, hogy konstruktív beszélgetések sorári meggyőzze a gyerekeket, és felvértezze őket az elsodródás ellen. A szerzők több helyen is említik, hogy a gyógyszerfüggőség milyen ijesztő méreteket öltött Magyarországon, s hogy a társadalom, a család milyen elnézően kezeli, sőt, természetesnek veszi, ha valaki rendszeresen altatókkal fekszik és nyugtatókkal kel. Éppen ezért különösen fontos, hogy valamennyi szóban forgó gyógyszer neve szerepel a könyvben a várható mellékhatások és következmények felsorolásával együtt. Jelzi a helyzet súlyosságát, hogy a gyógyszerfüggők 75%-a orvosi közreműködéssel szerzi be az adagját. Kérdés, hogy az orvosképzésben mekkora hangsúlyt kap ezeknek a tragikus tényeknek az ismertetése? Míg a kemény-drogok fogyasztása egyelőre szerencsére csak egy viszonylag szűk réteget érint, a gyógyszerelés valóban elképesztő méreteket öltött. A szerzők a tüneti kezelés helyett a betegség, illetve panasz okának felderítését javasolják. Meg kell tanítani a páciensnek az önálló, tevékeny problémamegoldást. Jó, ha már az iskolában gyakran hallja a gyerek, hogy a nyugtalanság, az álmatlanság és a kétségbeesés nem csak gyógyszerekkel fojtható el. A tisztázó beszélgetésekhez jó volna támpontokat kapni, hiszen sokszor rendkívül nehéz a kapcsolatteremtés, nehéz a pusztán közlésből tartalmas beszélgetést varázsolni. Reméljük, hogy a közeljövőben folytatása is lesz ennek a főként elméleti ismereteket tartalmazó könyvnek, mely majd konkrét ötletekkel, szituációkkal, beszélgetésmintákkal segíti a nevelők munkáját.

(ÁNTSZ Békés megyei Intézete Egészségvédelmi osztálya, 1993.)

(Ungváry)